

Lapplands kommunalförbund

Rektorn vid Bokenskolan

Beslut för gymnasieskola och gymnasie- särskola

efter tillsyn av Bokenskolan
i Lapplands kommunalförbund

Tillsyn i Bokenskolan

Skolinspektionen genomför tillsyn i Lapplands kommunalförbund under våren 2013. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Bokenskolan besöktes av Skolinspektionen mellan den 3 och 4 juni 2013.

Fakta om skolan

Bokenskolan ligger i Jokkmokk och är en av fyra gymnasieskolor inom Lapplands gymnasium, vars huvudman är Lapplands kommunalförbund. I förbundet samverkar Pajala, Gällivare, Jokkmokk och Kiruna kommuner om gymnasie- och vuxenutbildning i regionen. Bokenskolan erbjuder utbildning på sju nationella program och på introduktionsprogram. Inom el- och energiprogrammet erbjuds två riksrekryterande utbildningar i vattenkraftsteknik samt i eldistribution och på samhällsprogrammet ges en särskild variant med samisk profil. Även det riksrekryterande yrkesprogrammet Utbildningen samiska näringar ges vid skolan. Inom gymnasiesärskolan erbjuds utbildning på specialutformade program.

Sammantaget har skolan cirka 170 elever och ett trettiotal medarbetare. Skolan utgör en skolenhet och leds av en rektor. Skolans till elevantalet största program är språkintröduktion med 17 elever vid besökstillfället. I övrigt är elevantalet på de olika programmen lågt, vilket innebär en hög grad av samläsning framförallt i de gymnasiegemensamma ämnena.

Personalen är indelad i tre arbetslag utifrån var de har huvuddelen av sin undervisning; ett för de högskoleförberedande programmen, ett för yrkesprogrammen och ett arbetslag bestående av lärare på introduktionsprogrammen inklusive en specialpedagog. Varje arbetslag har en arbetslagsledare.

Enligt Skolverkets officiella statistik har strax under 70 procent av eleverna år 2012 slutfört sin utbildning och fått slutbetyg inom fyra år. Andelen är den högsta under de senaste fem åren, då den har varierat mellan 55 och 70 procent. Andelen av dessa som har varit behöriga till högskolestudier har också varierat under de senaste fem åren mellan 84 och 98 procent, där den högsta noteringen gäller för läsåret 2011/12. Den genomsnittliga betygspoängen har varierat mellan 12,9 och 14,2. För läsåret 2011/12 ligger den på 13,6.

En relativt hög andel av de elever som fått slutbetyg har uppnått minst godkänt betyg i samtliga kärnämnen inklusive projektarbetet. Den lägsta noteringen, 92 procent, gäller för kursen Idrott och hälsa A. I övrigt har 98–100 procent nått minst godkänt betyg under läsåret 2011/12. Det kan även noteras att en hög

andel, 78 procent, av dessa elever har ett betyg från ett utökat program. Ingen har betyg från ett reducerat program.

Helhetsbedömning

Bokenskolans verksamhet under läsåret 2011/12 har lett till att 70 procent av eleverna har fått ett slutbetyg inom fyra år, vilket är den högsta noteringen under den senaste femårsperioden. Av dessa har 98 procent nått högskolebehörighet, vilket också är den högsta noteringen under samma period. Det tyder på en positiv trend även om andelen elever med slutbetyg inom fyra år är oroväckande låg.

I skolans kvalitetsarbete har man, med stöd av resultat av förbundsövergripande enkäter, identifierat undervisningens kvalitet och elevinflytandet som angelägna utvecklingsområden för skolan. I Skolinspektionens intervjuer bekräftas den bilden. I elevintervjuerna framkommer en varierad bild av undervisningens kvalitet. Undervisningen på några program och i några kurser är inte alltid stimulerande och av god kvalitet, medan den på andra program bättre förmår engagera eleverna. Det framkommer i lärarintervjuer också en uppgivenhet i försöken att få eleverna att engagera sig i utbildningens innehåll och utformning, detta trots att just elevinflytandet och elevmedverkan i många undersökningar framhålls som en framgångsfaktor för att eleverna ska nå goda resultat i sin utbildning.

Det är Skolinspektionens bedömning är att Bokenskolan måste arbeta för att utveckla sina arbetsformer i syfte att aktivt engagera eleverna, både som individer och som grupp samt även synliggöra hur de kan påverka utbildningen och undervisningens innehåll och arbetssätt. Skolan måste se till att eleverna har ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll. För gymnasiesärskolan framgår vid tillsynen att det finns goda ambitioner och en engagerad personal som borgar för en god verksamhet.

Skolans egna enkäter visar att en relativt hög andel av eleverna har känt sig kränkta någon gång under året, varför värdegrundsfrågor har behandlats i klasserna i större utsträckning. I intervjuer med personal, rektor och elevhälsa framgår att de ofta tar sig tid att finnas ute bland eleverna. Intervjuade elever menar också att miljön är trygg på skolan och att skolan har en beredskap att ta tag i de incidenter som inträffar. Rektorn och huvudmannen måste dock se till att det på skolan finns tydliga rutiner för rektors anmälan till huvudmannen vid fall av kränkande behandling.

I arbetet med särskilt stöd finns nu tydliga rutiner framtagna. Skolan måste dock se till att de elever som är i behov av det också ges särskilt stöd. I det arbetet är det viktigt att utredningarna visar vilka behov eleven har och att åtgärdsprogrammen blir effektiva verktyg i arbetet med särskilt stöd. För elever med

annat modersmål än svenska måste skolan också erbjuda studiehandledning på modersmålet. Rektorn behöver också vinnlägga sig om att arbetet med särskilt stöd utvärderas på en övergripande nivå för att kunna försäkra sig om att de stödinsatser som görs också får effekt i form av ökad måluppfyllelse.

Skolinspektionen ser positivt på den ansats till systematik i kvalitetsarbetet som skapats, men vill framhålla vikten av att skolans kvalitetsarbete i större utsträckning tar sin utgångspunkt även i skolans kunskapsresultat och måluppfyllelse för de olika programmen och kurserna. Detta för att verksamheten ska utvecklas och ge eleverna möjlighet att nå längre i sin kunskapsutveckling. Kvalitetsarbetet måste också dokumenteras; det vill säga resultat måste sammanställas, analyser och insatser dokumenteras för att arbetet ska kunna vara systematiskt. Även arbetet med särskilt stöd och verksamheten som bedrivs inom introduktionsprogrammen måste ingå i ett kvalitetsarbete, som för övrigt också ska genomföras under medverkan av lärare, övrig personal och elever.

Den så kallade fjärrundervisning som bedrivs på skolan i samverkan med övriga skolor inom Lapplands gymnasium kommer att bli föremål för en fördjupad tillsyn och behandlas i det huvudmannabeslut som riktas till Lapplands kommunalförbund under hösten 2013.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Jokkmokks kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 1 oktober 2013 redovisas för Skolinspektionen.

Undervisning och lärande

Bedömning

Lapplands kommunalförbund måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Undervisning och lärande.

- Skolan måste aktivt verka för att engagera eleverna i undervisningens innehåll och arbetsformer i syfte att stärka elevernas vilja att lära och deras tillit till den egna förmågan.

Motivering

I läroplanen framgår att undervisningen i gymnasieskolan ska utveckla elevernas förmåga och vilja att ta personligt ansvar och aktivt delta i samhällslivet. Elevernas möjligheter att utöva inflytande på utbildningen och att ta ansvar för sina studieresultat förutsätter att skolan klargör utbildningens mål, innehåll och arbetsformer, liksom vilka rättigheter och skyldigheter eleverna har. Enligt

skollagen ska också den närmare utformningen av inflytandet anges i samband med planeringen av verksamheten. Utbildningen ska främja alla elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Hänsyn ska tas till elevers olika behov och de ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. Strävan ska också vara att uppväga skillnader i elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.

Bokenskolans rektor skriver i sin sammanfattande analys av ingångsvärden i skolans utvecklingsplan för 2013 att den stora utmaningen för skolan är att få eleverna att uppleva meningsfullhet i skolan. Rektorn hänvisar till resultat i de förbundsövergripande enkäter som gjorts under året och konstaterar att faktorerna elevmedverkan och undervisning måste få betydligt högre värden. Dessa båda områden anges som utvecklingsområden för år 2013. Rektorn pekar på behovet av att undervisningen måste bli mer intressant och utmanande för eleverna och att skolan måste göra större ansträngningar för att jobba i riktning mot program- och kursmål. Rektorn menar vidare att det finns behov av att arbeta mer ämnesövergripande för att skapa helhet i elevernas utbildning. Under året har satsningar gjorts på kompetensutveckling i entreprenöriellt lärande och den satsningen ska fortsätta under kommande år. Rektorn menar att pedagogerna måste få mer tid att arbeta för sina respektive program, men säger också att det är svårt att få till fungerande arbetslag på en liten skola med få lärare.

Även i elevintervjuer framkommer ibland oroväckande stark kritik på undervisningen i vissa program och kurser. Eleverna menar att de inte använder tiden i skolan för en effektiv undervisning utan mestadels sitter av tiden för att sedan ändå göra arbetet hemma. Omsättningen av lärare är stor i vissa kurser och program och det kan vara svårt för skolan att rekrytera behöriga lärare. Eleverna lyfter också problemet med att det finns lärare som inte är behöriga och att det ibland märks i undervisningen. Rektorn bekräftar skolans svårigheter att hitta behöriga sökande till utannonserade tjänster, men menar att det görs stora ansträngningar och att de har gott hopp om att lyckas under kommande år.

Lärare uttrycker i intervjuer att det kan vara svårt att få eleverna att aktivt engagera sig i sin utbildning. Många försök görs enligt dem, men eleverna visar inget intresse och överlåter planeringen av undervisningens innehåll och arbetssätt till den undervisande läraren. Lärare menar också att det på grund av samläsning i de gymnasiegemensamma ämnena är svårt att färga in undervisningen mot programmålen i de respektive programmen. Både lärare och elever beskriver situationer där många lärarbyten och stora grupper bidrar till en mindre målinriktad verksamhet. Någon lärare menar att eleverna inte strävar efter att nå högre betyg än E och att de därför inte visar större engagemang i planering av innehåll och utformning av undervisningen. När undervisning-

ens innehåll inte lyckas fånga elevernas intresse finns det risk för att motivationen för ett aktivt deltagande på lektionerna sjunker.

Det finns också elever som uttrycker att de är mycket nöjda med sin undervisning och sina lärare. De beskriver undervisningssituationer med hög grad av både elevinflytande, individanpassning och utmaningar. Framförallt nämns undervisningen i karaktärsämnen på de olika programmen som väl fungerande, med undantag för den undervisning som bedrivs i karaktärsämnen inom vård- och omsorgsprogrammet i form av så kallad fjärrundervisning. Där bidrar tekniska problem med uppkopplingar till missnöjet. Även andra kurser, som i mindre utsträckning bedrivs i form av fjärrundervisning får kritik av intervjuade elever – ofta beroende på en krånglande teknik och bristande kontinuitet. Det är inte heller alltid som det finns en lärare med eleverna i klassrummet när de är uppkopplade mot en annan skola. De fysiska träffarna förekommer, enligt de intervjuade eleverna, sällan och i vissa kurser inte alls. Den så kallade fjärrundervisningen som bedrivs på gymnasieskolorna inom Lapplands gymnasium kommer att bli föremål för en fördjupad tillsyn och behandlas i det huvudmannabeslut som riktas till Lapplands kommunalförbund under hösten 2013.

Skolinspektionens bedömning är att skolan måste se till att utveckla undervisning och arbetsmetoder så att elever stimuleras att nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling. Elevernas möjligheter att utöva inflytande på utbildningen måste stärkas. För att eleverna ska kunna utöva inflytande måste skolan göra ytterligare ansträngningar för att klargöra utbildningens mål, innehåll och arbetsformer, liksom vilka rättigheter och skyldigheter eleverna har. Lärarna måste utveckla sina arbetsformer för att aktivt engagera eleverna som individer och som grupp samt synliggöra hur de kan påverka utbildningen och undervisningens innehåll och arbetssätt. Se även bedömning nedan under området Grundläggande värden och inflytande.

Författning

1 kap. 4 §, 3 kap. 3 §, 4 kap. 14 § skollagen

Lgy 11 1 Skolans värdegrund och uppgifter, Lgy 11 2.1 Kunskaper

Grundläggande värden och inflytande

Bedömning

Lapplands kommunalförbund måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Grundläggande värden och inflytande.

- Skolan måste se till att eleverna har ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll och att de hålls informerade

i frågor som rör dem. Utformningen av inflytandet ska också anges i skolans planering av verksamheten.

Motivering

Enligt skollag och läroplan för gymnasieskolan ska elever ges inflytande över sin utbildning och vid varje skola ska det finnas forum för samråd med elever, där frågor av betydelse för utbildningen behandlas. Enligt läroplanen ska läraren svara för att alla elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och innehåll i undervisningen och tillsammans med elever planera och utvärdera undervisningen. Läraren ska också uppmuntra elever som har svårt att framföra sina synpunkter att göra det.

Rektorn uppger i intervjuer att elevenkäter som genomförs på skolan visar uppseendeväckande lågt resultat när det gäller elevernas inflytande över sin utbildning, vilket han ser som ett stort problem. I elevintervjuer bekräftas bilden av att det varierar mellan program, kurser och lärare i vilken utsträckning de stimuleras till medverkan i planering och genomförande av undervisningen. Även i lärarintervjuer framkommer att det i vissa grupperingar är svårt att stimulera eleverna och göra dem delaktiga i planering och innehåll i undervisningen. Det finns lärare som uttrycker att de i princip har gett upp sina ansträngningar att få eleverna att medverka i planeringen av undervisningen.

I elevintervjuerna framkommer vidare att det finns tid avsatt för klassråd/mentorstid, men att tiden sällan används för att diskutera frågor rörande utbildningen eller skolgemensamma frågor, även om det kan variera mellan programmen. Elevråd finns nu vid skolan, men har legat nere under en lång period. Nu är ambitionen att elevrådet ska träffas regelbundet och att rektorn ska vara med vid något möte per termin, vilket Skolinspektionen ser positivt på.

Skolinspektionen vill dock betona det uppdrag som respektive lärare har att se till att eleverna får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och innehåll i undervisningen och att särskilt uppmuntra dem som har svårt att framföra sina synpunkter. Skolan har också ett ansvar för att fortlöpande stimulera eleverna att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hålla dem informerade i frågor som rör dem. Vidare ska, enligt skollagens 4 kap. 14 § även den närmare utformningen av inflytandet anges i samband med skolans planering av verksamheten, vilket det inte gör idag.

Författning

4 kap. 9 och 14 §§ skollagen

Lgy11 2.3 Elevernas ansvar och inflytande/Lpf 94 2.3 Elevernas ansvar och inflytande

Trygghet och studiero**Bedömning**

Lapplands kommunalförbund måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Trygghet och studiero.

- Skolan måste ha tydliga rutiner för rektors anmälan till huvudmannen om fall av kränkande behandling.

Motivering

Enligt skollagen ska personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten, skyldig att anmäla det till rektorn. Rektorn är i sin tur skyldig att anmäla detta till huvudmannen.

För att skolan och huvudmannen ska kunna agera snabbt vid fall av kränkningar och för att rektorn ska kunna rapportera sådana fall till huvudmannen för vidare hantering, är det viktigt att rutinerna är tydliga för hur man ska agera i varje enskilt fall. I intervju med rektor och personal framgår att skolans rutiner för personalens anmälningsplikt till rektorn om fall av kränkningar är tydliga, även om de rutiner som framgår av planen mot kränkande behandling inte tydligt visar detta. Det framkommer i intervjuer med såväl elever som med personal att skolan agerar direkt när incidenter inträffar och att rektor får den informationen. Av rutinerna framgår dock inte hur och när rektorn i sin tur ska informera huvudmannen.

Författning

6 kap. 10 §

Särskilt stöd**Bedömning**

Lapplands kommunalförbund måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- Rektorn måste se till att elever i behov av särskilt stöd får det.
- Rektorn måste försäkra sig om att de åtgärdsprogram som utarbetas uppfyller lagens krav.
- Rektorn måste se till att alla elever med annat modersmål än svenska erbjuds studiehandledning på modersmålet om de behöver det.
- Det ska i en besvärshänvisning framgå att det är möjligt att överklaga ett beslut om åtgärdsprogram.

Motivering

Enligt skollagen ska elever ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina förutsättningar ska kunna nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling. Den som uppmärksammar att en elev inte kommer att uppnå de kunskapskrav som minst ska uppnås eller har andra svårigheter i skolsituationen ska anmäla det till rektorn. Rektorn ska se till att behovet av särskilt stöd skyndsamt utreds samt att beslut fattas om åtgärdsprogram ska utarbetas eller inte. Åtgärdsprogrammen ska ange vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Lärarna menar i intervjuer att de anpassar undervisning och uppgifter efter elevers enskilda behov och förutsättningar, vilket också vissa av eleverna bekräftar i intervjuer. Andra elever uttrycker att det är skillnad mellan lärare när det gäller deras engagemang och förmåga att stötta elever.

I intervjuer med elevhälsopersonal framgår att det finns elever som är i behov av särskilt stöd som inte får sina behov tillgodosedda. Även lärare menar att stödinsatserna inte är tillräckliga. Det råder en osäkerhet bland lärarna vad som är skillnaden mellan stöd och särskilt stöd.

Skolan har utarbetat rutiner för arbetet med särskilt stöd. Anmälan görs till rektorn som ser till att utredning görs, oftast av mentorn och ibland i samverkan med elevhälsan. Så gott som alla utredningar resulterar i att rektorn beslutar om att ett åtgärdsprogram ska upprättas. Lärare menar i intervjuer att insatserna som beslutas i ett åtgärdsprogram många gånger är precis samma insatser som gjorts inom ramen för den ordinarie undervisningen och ser ingen skillnad jämfört med de insatser som redan görs. De åtgärdsprogram som Skolinspektionen har tagit del av i samband med tillsynen visar också att de är allmänt hållna. Det framgår inte tydligt vilka behov eleven har, vilka åtgärder som ska vidtas eller hur de ska följas upp. Vidare ska det framgå i en besvärshänvisning att det är möjligt att överklaga ett beslut om åtgärdsprogram, vilket det inte gör i nuläget.

Vid skolan finns tydliga rutiner för anmälan till rektorn om elevers eventuella behov av särskilt stöd. Utredningar görs i samråd med elevhälsan om det inte är uppenbart obehövligt. De flesta utredningar leder till att åtgärdsprogram utarbetas. Åtgärdsprogrammen motsvarar dock inte alltid lagens krav. Av de exempel på åtgärdsprogram som Skolinspektionen tagit del av framgår inte alltid elevens behov tydligt, inte heller hur behoven ska tillgodoses eller hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Skolinspektionen bedömer att skolan måste förbättra utformningen av åtgärdsprogrammen så att de blir effektiva verktyg i arbetet med att hjälpa elever i behov av särskilt stöd. Rektorn behöver också vinnlägga sig om att arbetet med

särskilt stöd utvärderas på en övergripande nivå för att kunna försäkra sig om att de stödinsatser som görs också får effekt i form av ökad måluppfyllelse, se vidare nedan under bedömningsområde Pedagogisk ledning och utvecklingen av utbildningen.

Enligt gymnasieförordningen har elever med annat modersmål än svenska rätt att få studiehandledning på sitt modersmål om de behöver det. Vid Boken-skolan erbjuds inte detta, utöver vissa insatser i dari/persiska. Skolinspektionen vill betona vikten av att studiehandledning på modersmålet erbjuds som ett verktyg för att stödja kunskapsutvecklingen hos elever med annat modersmål än svenska.

Författning

3 kap. 8–9 §§ skollagen

9 kap 9 § 2010 års gymnasieförordning/8 kap. 5 § 1992 års gymnasieförordning

28 kap. 16 § skollagen

Bedömning och betygssättning

Bedömning

Lapplands kommunalförbund måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Bedömning och betygssättning.

- Rektorn måste se till att eleverna i ett utvecklingssamtal en gång per termin får information om sin kunskapsutveckling och studiesituation.

Motivering

Enligt skollagen och gymnasieförordningen ska eleven minst en gång per termin ges en samlad information om elevens kunskapsutveckling och studiesituation i ett utvecklingssamtal. Samtalet ska genomföras med den individuella studieplanen som grund och i de fall eleven inte har fyllt 18 år ska också elevens vårdnadshavare få sådan information.

På Bokenskolan är grupperna vanligtvis små och lärarna menar att de har samtal med elever kontinuerligt under kursernas gång om deras kunskapsutveckling och studiesituation. Eleverna uttrycker att det skiljer sig åt mellan lärare och program om de har utvecklingssamtal en gång per termin eller inte. Några säger att de aldrig haft det, men att de sannolikt skulle ha fått veta om de riskerar att inte nå godkänt betyg.

Skolinspektionens bedömning är att rektorn måste se till att samtliga elever i ett utvecklingssamtal minst en gång per termin får information om sin kunskapsutveckling och studiesituation.

Författning

3 kap. 14 § skollagen

3 kap. 4 §, 15 kap. 20 § skollagen (gymnasieskolan), 18 kap. 16 § (gymnasiesärskolan)

Lgy 11 2.5 Bedömning och betyg/Lpf 94 2.5 Bedömning och betyg

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen**Bedömning**

Lapplands kommunalförbund måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Rektorn måste se till att måluppfyllelsen i form av resultat av värdegrundarbete och kunskapsresultat för varje program och kurs inom gymnasieskolan såväl som gymnasiesärskolan sammanställs och analyseras.
- Rektorn måste se till att analyserna leder till att åtgärder vidtas för att utveckla verksamheten.
- Rektorn måste se till att arbetet med särskilt stöd utvärderas.
- Rektorn måste se till att kvalitetsarbetet dokumenteras.
- Kvalitetsarbetet ska genomföras under medverkan av lärare, övrig personal och elever.

Motivering

Enligt skollagen ansvarar rektorn för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i skollag och andra föreskrifter uppfylls. Enligt läroplanen har rektorn ansvar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och kunskapskraven.

Enligt både rektorn och lärarna görs datorbaserade kursutvärderingar med eleverna. Några av dessa utvärderingar blir, enligt rektorn, föremål för viss diskussion med lärarna i deras medarbetarsamtal, men menar också att diskussionerna bör fördjupas i syfte att få lärare att utveckla sin undervisning. Lärarna säger att de lyssnar på eleverna och funderar själva på sin kammare över sin undervisning, men saknar ett forum där man kan lyfta sina synpunkter.

Rektorn menar vidare att skolan i och med inträdet i Lapplands Gymnasium har skapat en bättre struktur för sitt kvalitetsarbete, men att det inte har satt sig

ännu. Bokenskolans dokumentation av sitt kvalitetsarbete finns att läsa i rektorns utvecklingsplan för år 2013. Den bygger på resultatet av förbundsövergripande enkäter om lärares och elevers uppfattning om verksamheten, men också på skolans samlade resultat i form av andelen elever som fullföljt utbildningen inom fyra år, genomsnittlig betygspoäng, och andelen elever som uppnått grundläggande behörighet till högskolestudier. Någon sammanställning av skolenhetens resultat i olika kurser och program framgår inte. Skolinspektionen konstaterar att det finns en början till ett kvalitetsarbete, men att uppföljningen och analysen av skolans verksamheter inte på ett tydligt sätt tar sin utgångspunkt i resultat och måluppfyllelse för olika program och kurser. Det samma gäller för gymnasiesärskolans verksamhet.

Vidare är det, enligt Skolinspektionens bedömning, av stor vikt att skolan i sitt kvalitetsarbete noggrant utvärderar den satsning som gjorts på samarbetet mellan de gymnasieskolor som ingår i Lapplands kommunalförbund när det gäller den så kallade fjärrundervisningen i karaktärsämneskurserna inom vård- och omsorgsprogrammet. I intervjuer visar elever stort missnöje med utformningen, där deras uppfattning är att de utsätts för en försöksverksamhet där tekniska problem och för lite praktiska inslag gör att de inte får en utbildning som motsvarar kraven i program mål och kursplaner. Som nämnts tidigare i beslutet kommer den så kallade fjärrundervisningen som bedrivs inom alla skolenheter inom Lapplands gymnasium att bli föremål för en fördjupad tillsyn och bedömas i det huvudmannabeslut som riktas till Lapplands kommunalförbund under hösten 2013.

Även skolans arbete med särskilt stöd måste, enligt Skolinspektionens bedömning, utvärderas som en naturlig del av analysen av kunskapsresultaten men också på skolövergripande nivå för att utvärdera om de insatser som görs får avsedd effekt. Likaså måste verksamheten inom introduktionsprogrammen följas upp och utvärderas i syfte att utveckla den.

För att skolan ska kunna vidta välgrundade åtgärder i syfte att förbättra verksamheten måste den samlade bedömning av måluppfyllelsen och resultaten bygga på de resultat som verksamheten har uppnått. Varför ser resultaten ut som de gör? Vad beror de på? Analysen i verksamheten ska ge svar på vilka områden som är i behov av insatser för att verksamheten ska utvecklas. Analysen på övergripande nivå måste bygga på det som kommer fram på verksamhetsnivå och är viktig för att se mönster och få underlag för att kunna prioritera insatserna såväl på skolnivå som på övergripande huvudmannanivå.

Skolinspektionens bedömning är att skolans och de respektive skolenheternas kvalitetsarbete i större utsträckning måste ta sin utgångspunkt i en samlad bedömning av resultat och måluppfyllelse. Detta för att verksamheten ska utvecklas och ge eleverna möjlighet att nå längre i sin kunskapsutveckling. Kvalitets-

arbetet måste också dokumenteras; det vill säga resultat måste sammanställas, analyser och insatser dokumenteras för att arbetet ska kunna vara systematiskt. Kvalitetsarbetet ska också genomföras under medverkan av lärare, övrig personal och elever.

Författning

4 kap. 4–7 §§ skollagen

Lgy 11 2.6 Rektorns ansvar/Lpf 94 2.6 Rektors ansvar

Omfattning, innehåll och resurstillgång

Bedömning

Lapplands kommunalförbund måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Omfattning, innehåll och resurstillgång.

- Rektorn måste se till att det för varje elev finns en individuell studieplan, som följs upp, utvärderas och revideras vid behov.

Motivering

Enligt skollagen ska utbildningen på introduktionsprogram följa en plan för utbildningen som beslutats av huvudmannen och för varje elev på ett introduktionsprogram ska det upprättas en individuell studieplan. Den individuella studieplanen ska utformas efter elevens behov och intressen, samt följas upp, utvärderas och revideras vid behov, i samråd med eleven och i förekommande fall också med elevens vårdnadshavare. Den får en extra viktig funktion för elever på introduktionsprogrammen eftersom dessa program saknar nationellt fastställda programstrukturer och examensmål.

Lärare på introduktionsprogrammen menar att de arbetar för att kunna erbjuda eleverna en så bra och individanpassad studieväg som möjligt. De tycker att det ibland kan vara svårt att riktigt bilda sig en uppfattning om vad som är bäst för den enskilde eleven. Av de studieplaner som Skolinspektionen har tagit del av i samband med tillsynen framgår inte alltid vilka kurser som är planerade, påbörjade eller avslutade. Inte heller framgår vilket mål eleven har för sina studier eller omfattningen av dem. Lärarna säger att de har kunskap om detta, men att det inte alltid dokumenteras i elevernas studieplaner.

En förutsättning för att kunna erbjuda en så välplanerad och individanpassad studieväg som möjligt är en väl fungerande studie- och yrkesvägledning och en god samverkan mellan grund- och gymnasieskolan, något som behöver förbättras enligt intervjuad personal. Det framkommer även att det för elever på introduktionsprogrammen kan vara svårt att kombinera grundskoleämnen med gymnasiekurser, att alla grundskoleämnen inte heller erbjuds och att kartläggningen av elevernas tidigare kunskaper, framför allt för de elever som går språkinträdning, är otillräcklig. Detta innebär också att den individuella stu-

dieplanen inte blir det stöd för planering av elevens utbildning som den är tänkt att vara.

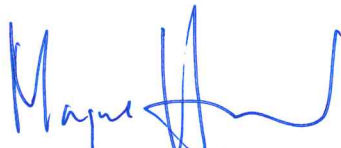
Skolinspektionens bedömning är att verksamheten på introduktionsprogrammen för varje elev måste planeras, kontinuerligt följas upp och utvecklas för att eleverna ska få en sådan god målinriktad utbildning som möjligt. Den individuella planeringen av varje elevs utbildning ska framgå av varje elevs individuella studieplan, som ska följas upp och revideras vid behov.

Författning

17 kap. 7 § skollagen

I ärendets slutliga handläggning har utredaren Eva Ahlman och undervisningsrådet Jonas Hedström deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Magnus Haglund
Avdelningschef

Agnetha Burström
Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Tillsyn genomförs samtidigt i de fristående skolor som finns i kommunen.

Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen och bedömer om huvudmännen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer måluppfyllelsen inriktas tillsynen mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt.**

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. För offentliga huvudmän sammanställs iakttagelser och bedömningar, som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen, i ett beslut (kommunbeslut). Kommunens förskoleverksamhet och verksamheten vid fritidshemmen redovisas i var sitt sammanfattande beslut. Fritidshem vid fristående skolor inspekteras i anslutning till tillsynen av den fristående grundskolan. Skolinspektionen ger alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i beslutet.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolväsendet utan i vilken utsträckning huvudmannen, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas. Vid kommunala förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning.

För den offentliga verksamheten kompletteras alla beslut med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för huvudmannen.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor eller förskolechef ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med

anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i verksamheterna inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).